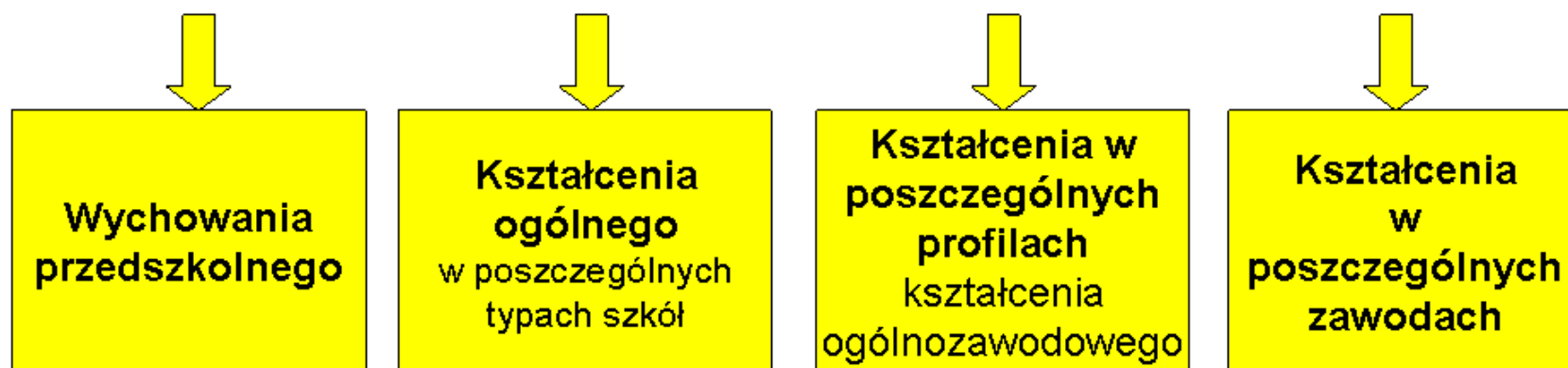

Modyfikacja programów nauczania przedmiotów technicznych (zawodowych) w szkołach ponadgimnazjalnych

Jak zmodyfikować program nauczania
by dostosować go do warunków szkoły
i aktualnych potrzeb rynku pracy.

PODSTAWA PROGRAMOWA*

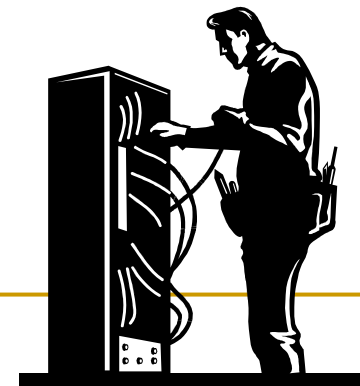

** Uwzględniające w szczególności zestawy celów i treści nauczania, umiejętności uczniów, a także zadania wychowawcze szkoły, odpowiednio do poszczególnych etapów kształcenia i typów szkół oraz zawodów i profili kształcenia ogólnozawodowego*

-
- **Program nauczania dla zawodu** to „zbiór usystematyzowanych, celowych układów umiejętności i treści nauczania, ujętych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie określonych odpowiednio w przepisach w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach wraz ze wskazówkami dotyczącymi realizacji procesu kształcenia i oceniania osiągnięć edukacyjnych ucznia poprawnych pod względem merytorycznym i dydaktycznym.
-

PODSTAWA PROGRAMOWA

- „Podstawa programowa jest dokumentem kierowanym do dyrektorów szkół, nauczycieli, nadzoru pedagogicznego, autorów programów nauczania, pracodawców i decydentów wydających postanowienia o uruchomieniu kształcenia w zawodzie w określonej placówce edukacyjnej. Podstawa stanowi także bazę do opracowywania standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe”

Podstawa programowa kształcenia w poszczególnych zawodach

- **Podstawa programowa w zawodzie** - obowiązkowe na danym etapie kształcenia, zestawy celów i treści nauczania, w tym umiejętności, a także zadania wychowawcze szkoły, które są uwzględniane w programach nauczania oraz umożliwiają ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.
 - **Podstawy programowe** kształcenia w poszczególnych zawodach określa minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z właściwym ministrem lub kierownikiem urzędu centralnego, na którego wniosek zawód został wprowadzony do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.
 - Zawiera obowiązkowe dla danego zawodu i uwzględnione następnie w programach nauczania dla danego zawodu – **zestawy umiejętności i treści nauczania**, umożliwiające **ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych**
-

-
- Podstawa programowa kształcenia w zawodzie wyznacza wymagania:
 - *dotyczące zakresu treści kształcenia wynikające z celów kształcenia zawartych w blokach programowych,*
 - *dla autorów programów nauczania,*
 - *organizacyjne wynikające z opisu kwalifikacji absolwenta i specyficznych wymagań kształcenia w zawodzie.*
-
- W szkołach zawodowych mogą być realizowane programy, które spełniają wymienione wymagania.
-

Przykładowa struktura podstawy programowej kształcenia w zawodzie (wprowadzane po 2005 r.)

Nazwa zawodu		Symbol cyfrowy zawodu	
Podstawa programowa kształcenia w zawodzie <i>(tworzone od 2005 r.)</i>			
I. OPIS ZAWODU			
1. W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć: 1), 2),, n) Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”. 2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie(nazwa zawodu) powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych: 1), 2),, n)			
II. BLOKI PROGRAMOWE			
Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu zawodu, zawierają następujące bloki programowe: 1), 2),, n) BLOK:(nazwa bloku 1) 1. Cele kształcenia Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć: 1), 2),, n) 2. Treści kształcenia Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych: 1), 2),, n)			
III. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE			
<i>(procentowy podział pozwalający opracować programy nauczania w różnych strukturach)</i>			
Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w cyklu kształcenia		
	Podbudowa programowa – gimnazjum, szkoła podstawowa	Podbudowa programowa – szkoła zawodowa	Podbudowa programowa – liceum
.....			
.....			
Razem	%	%	%
IV. ZALECANE WARUNKI REALIZACJI TREŚCI KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE			

Program nauczania dla zawodu zawiera programy nauczania poszczególnych przedmiotów zawodowych, bloków tematycznych, modułów lub innych układów treści, obejmujące:

szczegółowe cele kształcenia określające wiadomości i umiejętności, które powinny być opanowane przez ucznia,

treści kształcenia w formie haseł programowych, powiązane ze szczegółowymi celami kształcenia,

propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia

wskazówki metodyczne dotyczące realizacji programu

Kryteria decydujące o wyborze programu nauczania

- Możliwość doboru, modyfikacji istniejącego lub napisania nowego programu nauczania przez nauczyciela pozwala mu wpływać na przebieg procesu kształcenia i osiąganym efektów.
- Daje to nauczycielowi satysfakcję z możliwości samodzielnego kształtowania procesu nauczania - uczenia się ale jednocześnie zwiększa jego odpowiedzialność za efekty kształcenia.
- Aby dobrze wywiązać się z tego działania, na wstępie należy określić kryteria doboru programu, które będziemy rozpatrywać.

Kryteria decydujące o wyborze programu nauczania

- **1. Zawartość i budowa programu**
 - rodzaj programu: modułowy/przedmiotowy
 - cechy programu nauczania do zawodu, który może być dopuszczony do użytku w danej szkole,
 - możliwość realizacji podstawy programowej,
 - możliwość przygotowania uczniów do potwierdzenia zdobytych kwalifikacji zawodowych (realizacji standardów wymagań egzaminacyjnych),
 - spójność treści edukacyjnych z celami kształcenia i wychowania,
-

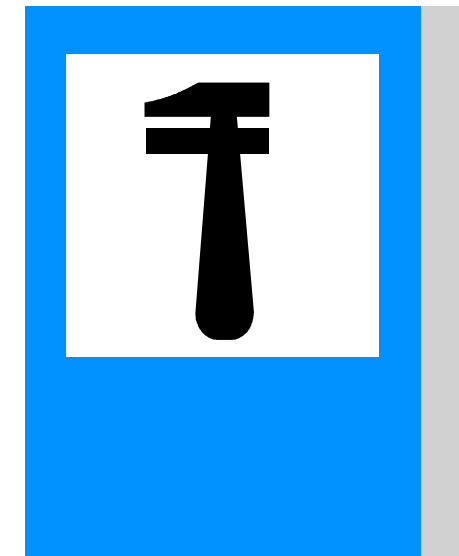
Kryteria decydujące o wyborze programu nauczania

- 2. Dostępność do obudowy dydaktycznej: *podręczników, pakietów edukacyjnych w kształceniu modułowym.*
- 3. Możliwości szkoły
 - kwalifikacje kadry,
 - posiadana baza technodydaktyczna i możliwości jej rozbudowy-przebudowy
 - dostępność do zewnętrznej bazy technodydaktycznej,
 - możliwości technodydaktyczne szkoły,
 - sojusznicy.

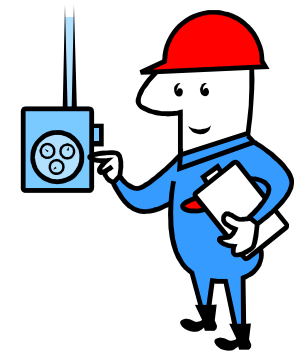
Analiza rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r.
*w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania
przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku
szkolnego podręczników*

§ 2.2 Program nauczania dla zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, zwany dalej *programem nauczania ogólnego*, program nauczania dla zawodu oraz program nauczania dla profilu kształcenia ogólnozawodowego, zwany dalej *programem nauczania dla profilu*, dopuszcza do użytku w danej szkole dyrektor szkoły, na wniosek *nauczyciela lub nauczycieli*.

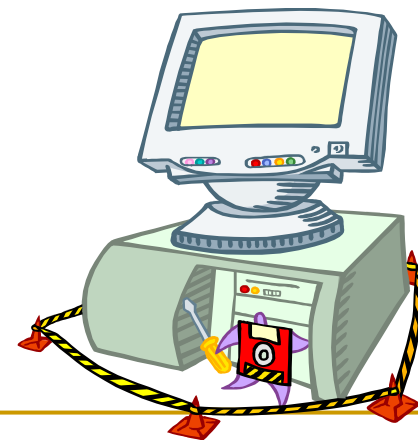
*Analiza rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r.
w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania
przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku
szkolnego podręczników*

- § 2. 3. Nauczyciel może zaproponować program wychowania przedszkolnego, program nauczania ogólnego, **program nauczania dla zawodu albo program nauczania dla profilu opracowany samodzielnie lub we współpracy z innymi nauczycielami.**
- Nauczyciel może również zaproponować program opracowany przez innego autora (autorów) lub program opracowany przez innego autora (autorów) wraz z dokonanymi zmianami.

*Analiza rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r.
w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania
przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku
szkolnego podręczników*

- 4. Zaproponowany przez nauczyciela program wychowania przedszkolnego,
 - program nauczania ogólnego,
 - **program nauczania dla zawodu**
- albo
- **program nauczania dla profilu**
 - **powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.**

*Analiza rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r.
w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania
przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku
szkolnego podręczników*

- § 5. 1. **Program nauczania dla zawodu** oraz program nauczania dla profilu może być dopuszczony do użytku w danej szkole, jeżeli:
 - 1) stanowi zbiór usystematyzowanych, celowych układów umiejętności i treści nauczania, ujętych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie albo w podstawie programowej kształcenia w profilu kształcenia ogólnozawodowego, określonych odpowiednio w przepisach w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach oraz w przepisach w sprawie podstawy programowej kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego,
 - wraz ze wskazówkami dotyczącymi realizacji procesu kształcenia i oceniania osiągnięć edukacyjnych ucznia;
-

*Analiza rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r.
w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania
przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku
szkolnego podręczników*

- § 5. 1. 2 zawiera:
 - a) **programy nauczania poszczególnych przedmiotów zawodowych**, bloków tematycznych, modułów lub innych układów treści, obejmujące:
 - szczegółowe cele kształcenia określające wiadomości i umiejętności, które powinny być opanowane przez ucznia,
 - treści kształcenia w formie haseł programowych, powiązane ze szczegółowymi celami kształcenia,
 - wskazówki metodyczne dotyczące realizacji programu,
 - propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia,
 - b) **propozycje planu lub planów nauczania dla zawodu** albo profilu kształcenia ogólnozawodowego opracowane na podstawie ramowych planów nauczania, określonych w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych;
 - § 5. 1. 3 jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.
-

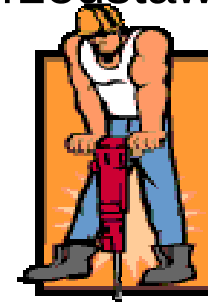
*Analiza rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r.
w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania
przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku
szkolnego podręczników*

- 2. **Program nauczania dla zawodu** może uwzględniać umiejętności i treści specjalizacji w zawodzie, jeżeli podstawa programowa kształcenia w zawodzie przewiduje możliwość wprowadzenia specjalizacji.

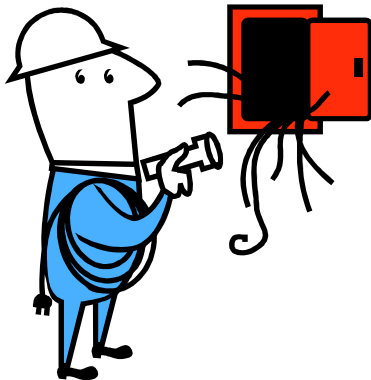
Analiza rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r.
*w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania
przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku
szkolnego podręczników*

- 3. **Przed dopuszczeniem programu nauczania dla zawodu** albo programu nauczania dla profilu do użytku w danej szkole, dyrektor szkoły może zasięgnąć **opinii**:
 - 1) zespołu nauczycieli przedmiotów zawodowych właściwych dla danego zawodu lub profilu kształcenia ogólnozawodowego *lub*
 - 2) konsultanta lub doradcy metodycznego, *lub*
 - 3) specjalistów z zakresu danego zawodu lub profilu kształcenia ogólnozawodowego, w szczególności pracodawców, przedstawicieli stowarzyszeń zawodowych i pracowników naukowych.

*Analiza rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r.
w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania
przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku
szkolnego podręczników*

- 4. Opinia, o której mowa w ust. 3, zawiera w szczególności **ocenę zgodności programu nauczania dla zawodu** albo programu nauczania dla profilu **z podstawą programową kształcenia w zawodzie albo podstawą programową kształcenia w profilu kształcenia ogólnozawodowego.**

Program jako dokument autorski powinien jasno i w sposób wyraźny informować o tym:

- Jakiego przedmiotu lub jakiego bloku przedmiotów dotyczy,
 - Dla jakiego etapu nauczania i dla jakiej liczby godzin na tym etapie został przygotowany,
 - **Ponadto program powinien:**
 - Wyraźnie charakteryzować uczniów, określając, dla jakiego rodzaju użytkowników, o jakich cechach, możliwościach umysłowych i zainteresowaniach okaże się najwłaściwszy,
 - Jasno wskazać, jakie jest niezbędne przygotowanie kadry nauczycielskiej oraz wyposażenie placówki w pomoce naukowe i techniczne środki nauczania,
 - Informować, kto go przygotował, jakie jest doświadczenie zawodowe jego autorów i do kogo należą prawa autorskie.
-

Założenia modyfikacji

- Należy wskazać jaki program nauczania jest poddawany zmianom, podać jego nazwę, symbole i autorów.
 - Wskazać wyraźnie jakie treści programu ulegają modyfikacji, jakie zostaną usunięte, a jakie nowe treści zostaną wprowadzone do programu.
 - Odnieść się do podstawy programowej danych zajęć edukacyjnych, określić czy wprowadzone do programu treści mieszczą się w treściach przewidywanych przez podstawę programową, jeżeli wykraczają poza podstawę programową to wskazać w jakim zakresie. Należy pamiętać, aby poprzez usunięcie pewnych treści z programu nie doprowadzić do sytuacji, w której program nie będzie zawierał treści wymaganych przez pp.
 - Określić przewidywane osiągnięcia, wiedzę i umiejętności uczniów uzyskane poprzez wprowadzenie nowych treści do programu nauczania.
 - Odnieść się do przewidywanych sposobów realizacji nowych treści oraz zakładanych sposobów oceniania wiedzy i umiejętności uczniów.
-

Nazwa zawodu	Symbol cyfrowy zawodu
PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE	
I. CELE KSZTAŁCENIA	
Absolwent(typ szkoły) kształcącej w zawodzie(nazwa zawodu) powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:	
1); 2); n).	
II. TREŚCI NAUCZANIA – EFEKTY KSZTAŁCENIA	
Do wykonywania wyżej wymienionych zadań zawodowych niezbędne jest osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, na które składają się:	
A. Efekty kształcenia, wspólne dla zawodu (nazwa zawodu) i zawodów pokrewnych	
1. Bezpieczne wykonywanie pracy.	
Uczeń: 1); 2); n)	
2. Podejmowanie i potwierdzenie działalności gospodarczej	
Uczeń: 1); 2); n)	
3. Język obcy zawodowy	
Uczeń: 1); 2); n)	
4. Umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie nieujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego	
Uczeń: 1); 2); n)	
B. Efekty kształcenia, właściwe dla zawodu(nazwa zawodu), ujęte w kwalifikacjach wyodrębnionych w tym zawodzie*:	
Kwalifikacja(nazwa kwalifikacji)	
1.(Nazwa jednostki efektów kształcenia)	Uczeń: 1) , 2) , ... n)
2.(Nazwa jednostki efektów kształcenia)	Uczeń: 1) , 2) , ... n)
Kwalifikacja(nazwa kwalifikacji)	
1.(Nazwa jednostki efektów kształcenia)	Uczeń: 1) , 2) , ... n)
2.(Nazwa jednostki efektów kształcenia)	Uczeń: 1) , 2) , ... n)
C. Kompetencje personalne i społeczne	
1); 2); n)	
III. WARUNKI REALIZACJI KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO W ZAWODZIE	
IV. ŚCIEŻKI PODWYŻSZANIA LUB NABYWANIA DODATKOWYCH KWALIFIKACJI W ZAWODZIE I ZAWODACH POKREWNYCH	

Przykładowa struktura projektowanej nowej podstawy programowej kształcenia w zawodzie

Wybór podstawowych pojęć	Pojęcia stosowane w opracowaniu: „Nowa podstawa programowa Kształcenia w zawodzie” wg materiału metodycznego dla autorów” (Propozycja - projekt w fazie tworzenia)
Umiejętność – wyćwiczona sprawność w wykonywaniu określonej (prostej lub złożonej) czynności albo określonego zadania.	Umiejętności – zdolność wykorzystania wiedzy i nabytych sprawności do wykonywania zadań zawodowych oraz rozwiązywania problemów.
Cele edukacji , cele systemu oświaty - świadome założone skutki, które społeczeństwo pragnie osiągnąć przez funkcjonowanie systemu oświaty, zależą one zatem od charakteru każdego społeczeństwa i jego systemu oświaty.	Cele kształcenia – są określone przez zestaw zadań zawodowych, do których wykonania przygotowuje szkoła prowadząca kształcenie w danym zawodzie.
Zadanie zawodowe – logiczny wycinek pracy w ramach zawodu o wyrażnie określonym początku i końcu. Układ czynności zawodowych powiązany jednym celem działania, kończącym się określonym wytworem, usługą lub podjęciem istotnej decyzji	Zadanie zawodowe – to podstawowa jednostka aktywności zawodowej w ramach danego zawodu, stanowiąca logiczny zbiór czynności zawodowych o określonym celu i okresie realizacji, umożliwiający sporządzenie opisu zawodu.

Wybór podstawowych pojęć	Pojęcia stosowane w opracowaniu: „Nowa podstawa programowa Kształcenia w zawodzie” wg materiału metodycznego dla autorów” (Propozycja - projekt w fazie tworzenia)
Treść kształcenia - odpowiednio uporządkowany zasób informacji i czynności, których opanowanie ma umożliwić bądź ułatwić człowiekowi ukształtowanie jego stosunków ze światem go otaczającym. Treść ta stanowi materiał nauczania-uczenia się, podporządkowany celom kształcenia i regulowanym przez władze oświatowe wymaganiom programowym.	Treści nauczania – są to oczekiwane, nie później niż na koniec etapu edukacyjnego, efekty kształcenia, na które składają się: efekty kształcenia wspólne dla danego zawodu i zawodów pokrewnych (z tego samego obszaru zawodowego), efekty kształcenia właściwe dla danego zawodu, ujęte w kwalifikacjach wyodrębnionych w zawodzie oraz kompetencje personalne i społeczne. (Niektóre zawody, spośród ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, w szczególności zawody o charakterze rzemieślniczym, są zawodami jednokwalifikacyjnymi).
Efekty uczenia się oznaczają określenie tego, co uczący się wie, rozumie i potrafi wykonać po ukończeniu procesu uczenia się, które dokonywane jest w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji¹⁰.	Efekty kształcenia – precyzyjny opis tego, co uczeń uczestniczący w procesie kształcenia wie, rozumie i potrafi wykonać, nie później niż pod koniec danego etapu edukacyjnego, po opanowaniu wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych właściwych dla danej kwalifikacji. Jednostka efektów kształcenia – składnik kwalifikacji, będący spójnym zbiorem wiedzy i umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych. Kwalifikacja składa się z kilku jednostek efektów kształcenia, które mogą podlegać ocenie

Wybór podstawowych pojęć	Pojęcia stosowane w opracowaniu: <i>„Nowa podstawa programowa Kształcenia w zawodzie” wg materiału metodycznego dla autorów”</i> (Propozycja - projekt w fazie tworzenia)
Kwalifikacja - wynik procesu oceny i walidacji uzyskany w sytuacji, w której właściwy organ stwierdza, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się zgodne z określonymi standardami.	Kwalifikacja wyodrębniony w danym zawodzie zestaw zakładanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza dyplom lub certyfikat wydany przez uprawnioną instytucję po zdaniu egzaminu. Obszar zawodowy - powszechnie uznana sfera (dziedzina) działalności zawodowej, na którą składa się określona liczba zawodów pokrewnych pod względem środków i przedmiotów pracy lub zbiorów funkcji występujących w różnych zawodach.
Kompetencje – zbiór efektów uczenia się, czyli to, co dana osoba wie, rozumie i jest w stanie wykonać.	Kompetencje personalne i społeczne - gotowość pracownika do względnie trwałych przekonań i sposobów zachowań, odpowiadających wymaganiom określonego zawodu lub sytuacjom występującym w procesie pracy. Mogą one obejmować zdolność do autonomicznego i powierzonych zadań, gotowość do uczenia się przez całe życie, sprawność komunikowania się, umiejętność współdziałania z innymi w roli zarówno członka, jak i lidera zespołu.

Wybór podstawowych pojęć

Pojęcia stosowane w opracowaniu:
*„Nowa podstawa programowa
Kształcenia w zawodzie” wg materiału
metodycznego dla autorów”*
(Propozycja - projekt w fazie tworzenia)

Wiedza (w ERK i KRK) efekt uczenia się – czyli przyswajania informacji dotyczących faktów, zasad, teorii oraz wzorów praktycznego działania, powiązanych z określoną dziedziną pracy lub nauki.
„Wiedza, treści utrwalone w umyśle ludzkim w rezultacie gromadzenia doświadczeń i uczenia się...”

Wiedza – zasób powiązanych ze sobą faktów, zasad, teorii i praktyk, związanych z dziedziną pracy lub nauki i przyswojonych przez osobę uczącą się.

Wiadomości – zasób informacji niezbędnych do nabycia (ukształtowania) określonych umiejętności.

Etapy modyfikacji programu

- **ETAP DIAGNOZY** – gromadzenie danych wyjściowych, które pozwolą na udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:
 - jaka jest przydatność dotychczasowego programu
 - jakie są jego wady i zalety
 - czy wiedza proponowana przez program jest zbliżona do:
 - *aktualnych potrzeb w zakresie kształcenia ogólnego i wychowania*
 - *nowych osiągnięć naukowych pod kątem ich przydatności w programach szkolnych*
 - *możliwości, potrzeb i zainteresowań uczniów*
 - **ETAP PROJEKTOWANIA**
 - określenie koncepcji programu
 - sformułowanie celów
 - dobór i układ materiału nauczania
 - ustalenie wymagań programowych
 - obudowa programu
-

Etapy modyfikacji programu

- **ETAP EWALUACJI** – próba odpowiedzi na pytania typu:
 - *Czy program w ogóle jest możliwy do realizowania, a jeśli tak to jakie czynniki sprzyjają, a jakie czynniki sprzyjają, a jakie utrudniają realizację programu?*
 - *Czy i w jakim stopniu cele określone przez program zostały osiągnięte?*
 - *jakie powinny być warunki do osiągnięcia zamierzonych celów?*
 - *jakie są ewentualne uboczne następstwa (dodatnie i ujemne) realizacji programu?*
-

EWALUACJA PROGRAMU

- Ewaluacja to systematyczne gromadzenie różnorodnych informacji, które są pomocne w określeniu, jak i czy w ogóle nastąpiła modyfikacja uczenia się.
 - Ewaluacja to proces zmierzający do stwierdzenia, w jakim stopniu zamierzone cele edukacyjne są rzeczywiście realizowane.
 - Ewaluacja to systematyczne badanie zdarzeń, które mają miejsce w ramach realizowanego programu bądź stanowią jego konsekwencję.
 - Badania te mają przyczynić się zarówno do usprawnienia tego programu, jak i innych programów zmierzających do tych samych celów.
-

-
- W celu prowadzenia skutecznej ewaluacji należy:
 - Ustalić jakie informacje o realizacji programu innowacyjnego będą zbierane, np. wyniki klasyfikacji, wyniki egzaminów zewnętrznych, osiągnięcia w turniejach, olimpiadach, zawodach, inne sukcesy uczniów, sukcesy uczniów ubiegających się o przyjęcie do szkół wyższych, pozytywne zmiany wychowawcze, opinie uczniów, rodziców.
 - Określić źródła informacji o jakości zmodyfikowanego programu, np. opinie uczniów, rodziców, innych nauczycieli, dokumentacja przebiegu nauczania i wychowania, wywiad, obserwacja, inne źródła.
 - Określić jakie narzędzia i procedury zostaną wykorzystane do zbierania informacji, np. ankiety, testy, sprawdziany, arkusze diagnostyczne, obserwacja.
-

Fazy ewaluacji

- **Przedstawienie celów operacyjnych ewaluacji.**
 - **Opracowanie narzędzi pomiaru** – kwestionariuszy, zestawów pytań i zadań, testów.
 - **Zbieranie danych** – obserwacje, rozmowy, badania ankietowe, sprawdziany i testy.
 - **Interpretacja uzyskanych wyników** – analiza jakościowa i ilościowa oraz wnioskowanie na podstawie wyników analizy.
 - **Sformułowanie rekomendacji.**
-

MODEL KIRKAPATRICKA

zastosowany do ewaluacji innowacji wdrażanej w szkole

POZIOM EWALUACJI	CO PODLEGA EWALUACJI?	JAKIE DANE REJESTRUJEMY?
Badanie jak reagują uczniowie na wprowadzane innowacje?	Odczucia i reakcje uczestników procesu uczenia się. Rejestrujemy opinie uczniów na temat procesu uczenia się nowym sposobem, w nowych warunkach	Gromadzone dane dotyczą metod nauczania, programu, materiałów dydaktycznych i warunków, w jakich przebiega lub przebiegało uczenie się.
Badanie osiągnięć – czego nauczyli się uczniowie?	Jakie wiadomości i kompetencje oraz postawy osiągnęli uczniowie w wyniku uczestniczenia w procesie uczenia się.	Osiągnięcia uczniów w porównaniu z zaplanowanymi celami.
Badanie zmian w sposobie zachowań.	Jakie zmiany zaszły w sposobie zachowań uczniów w wyniku procesu uczenia się.	Opis zmian w indywidualnych zachowaniach. Zmiany w zachowaniach grupowych. Wpływ uczenia się na zachowania uczniów w nowych sytuacjach.
Zmiany w szkole (rozumianej jako organizacja) w wyniku wprowadzania innowacji.	Wpływ innowacji na środowisko edukacyjne placówki.	Gromadzone informacje dotyczą postaw nauczycieli, zmiany metod pracy, warunków szkoły jako placówki oświatowej.

HARAMONOGRAM

- do 10 marca 2011 r. godz. 15.30 ul. Niska
 - przeanalizować programy nauczania dla określonego zawodu pod kątem osiągnięć edukacyjnych uczniów na egzaminach zewnętrznych potwierdzających kwalifikacje zawodowe
 - dokonać diagnozy potrzeb i możliwości uczniów oraz oczekiwań pracodawcy co do umiejętności praktycznych absolwenta pod kątem modyfikacji programu dla danego zawodu
 - dokonać analizy stosowanych metod i form pracy z uczniem w kontekście ich skuteczności
-

-
- do 01 kwietnia 2011 r. godz. 15.30 ul. Niska
 - Przygotowanie koncepcji modyfikacji programu nauczania dla danego zawodu

 - do 9 maja 2011 r. godz. 15.30 ul. Niska
 - Prezentacja modyfikacji programu nauczania dla danego zawodu

 - do 30 maja 2011 r. godz. 15.30 ul. Niska
 - Podsumowanie pracy zespołów, przekazanie modyfikacji programu nauczania dla danego zawodu do publikacji
-

-
- Nauczyciel, a szczególnie nauczyciel innowator, jest kluczową postacią w procesie wprowadzania zmian w wychowaniu, nauczaniu, organizacji placówki oświatowej i szeroko rozumianym systemie edukacji.
 - **Niezależnie od tego, jakie zmiany ustroju szkolnego czy programu nauczania planowane są w ramach reformy, wszystko to odniesie niewielki skutek, jeżeli pod uwagę nie będzie brany nauczyciel, jego wiedza, umiejętności i zaangażowanie.**
 - To nauczyciel rozwija, projektuje i interpretuje program nauczania i wychowania.
-

■ **Dziękujemy za uwagę**

**Renata S.Zaborek
Urszula Wojśław Kozłowska
Marianna Poddębniak**